

Jyväskylän kaupungin perusopetuksen KIUSAAMISEN VASTAINEN TOIMINTAMALLI

Hyväksyntä ja kunnioitus

Yhteisöllisyys, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Myönteinen vuorovaikutus

Turvallinen ja kannustava ilmapiiri

SUUNNITELMALLINEN ENNALTAEHKÄISY

1. Suunnitelmat

- Jokaiseen kouluun perustetaan tiimi tai nimetään vastuuhenkilö, joka koordinoi ja ylläpitää kiusaamisen vastaista työtä omassa yksikössä. Vastuuhenkilö on jäsen yhteisöllisessä oppilashuoltoryhmässä.
- Koulun toimintasuunnitelmaan kirjataan häirinnän ja kiusaamisen vastaisen toiminnan vastuuhenkilöt, toimintatavat, tavoitteet ja arviointi toimintakauden päättyessä.
- Kaikkien tiedossa olevat järjestyssäännöt sekä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma käydään läpi vuosittain oppilaiden, huoltajien ja koko henkilökunnan kanssa.
- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa tulee olla selkeät toimintaperiaatteet, miten hyväksyvää ja kunnioittavaa ilmapiiriä luodaan ja ylläpidetään.

2. Jatkuva ryhmäytyminen

- Tutustuminen, ryhmäytyminen ja yksinäisyyden ehkäiseminen jatkuvat läpi lukuvuoden (esim. ryhmäjaot oppitunneilla, oppilastuntemus ja luottamuksen rakentaminen).
- Edistetään hyvän huomaamista ja positiivisen palautteen antamista kouluarjessa (työpajat opettajille).
- Tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettaminen sisältyy hyvinvoinnin vuosikelloon.
- Hyödynnetään koulutason kyselyjä, kuten oppilaskysely, koulutyytyväisyyskysely, MLL:n Hyvinvointikysely, Kouluterveyskysely, TEAviisari
- Luokan sisäiset kyselyt, sosiogrammi

3. Kiusaamiselle 0-toleranssi

- Selkeä johtaminen korostuu kiusaamisen vastaisessa toiminnassa.
- Kiusaamista ei hyväksytä missään muodossa. Koko kouluyhteisö puuttuu kiusaamiseen matalalla kynnyksellä ja systemaattisesti.
- Opettajat saavat riittävän perehdytyksen ja koulutusta aiheesta, jotta he voivat sitoutua yhteiseen toimintamalliin.
- Henkilökunta, oppilaat sekä huoltajat tiedostavat ja oppivat tunnistamaan kiusatuksi tulemisen riskitekijöitä.
- Oppilaat sitoutetaan kiusaamisen vastaiseen työhön ja turvallisen kouluympäristön luomiseen.

4. Toimintakulttuuri

- Oppilaat ymmärtävät, mitä kiusaaminen on, oppivat tunnistamaan sitä ja tietävät, miten toimia kiusaamista kohdatessaan.
- Oppilaita rohkaistaan kertomaan kiusaamisesta aikuiselle esim. suullisesti, nimettömällä lapulla tai sähköisesti.
- Oppilaat ja huoltajat ovat aktiivisesti mukana luomassa kiusaamisen vastaista toimintakulttuuria ja suunnittelemassa yhteisöllisyyttä lisäävää toimintaa.
- Huoltajat saavat tietoa ja mahdollisuuden keskustella kiusaamisesta, sen tunnistamisesta ja koulun kiusaamisen vastaisesta toiminnasta.

KIUSAAMISEEN PUUTTUMINEN

- Henkilökunta, oppilaat sekä huoltajat osaavat reagoida kiusaamiseen liittyvien tunnusmerkkien ilmetessä (esim. poissaolot, kouluhaluttomuus, vetäytyminen, "löpän heitto", aggressiivinen käytös).
- Kaksi aikuista keskustelee ensin kiusatuksi joutuneen kanssa ja tämän jälkeen kiusanneiden oppilaiden kanssa, jotta kukin oppilas tulee kuulluksi.
- Huoltajia tiedotetaan tapahtuneesta ja keskusteluista saman päivän aikana.
- Kaikki kiusaamistapaukset kirjataan yhteiselle paperiselle lomakkeelle ja säilytetään lukituskaapissa.
- Kiusaamisselvittelyn lopuksi sovitaan ja kirjataan, kuinka jatkossa toimitaan.
- Jos epäillään kiusaamistilanteen täyttävän rikoksen tunnusmerkit, ollaan matalalla kynnyksellä yhteydessä huoltajiin ja poliisiin (Ankkuri-poliisin ja -sosiaalityöntekijän konsultointi).
- Tarvittaessa tehdään lastensuojeluilmoitus tai lastensuojeluilmoitus ja rikosilmoitus.
- Koulumatkan aikana tapahtuneesta kiusaamisesta ilmoitetaan huoltajille ja tarjotaan tukea tilanteen selvittämiseksi.

SEURANTAVAIHE JA JÄLKITUKI

- Tilannetta seurataan säännöllisesti ja varmistetaan oppilaan kokemus turvallisuudesta koulussa ja koulumatkoilla: Ensimmäisen kuukauden ajan viikoittain, seuraavan kuukauden ajan joka toinen viikko ja sen jälkeen tarpeen mukaan.
- Seurannasta vastaa luokanopettaja, -ohjaaja tai vastuuhenkilö, ellei erikseen toisin sovita.
- Järjestetään vahvempi ennaltaehkäisevä tuki ja seuranta luokkaan (esim. tunne- ja vuorovaikutustaidot, kaveritaidot).
- Arvioidaan sekä kiusatuksi joutuneen että kiusanneen oppilaan ja ryhmän tuen tarve ja sovitaan tukitoimet oppilashuollon kanssa (sosiaalisten taitojen, itsetunnon ja minäkäsityksen vahvistaminen, ryhmätoiminta).
- Tarvittaessa ohjataan tuen piiriin koulun ulkopuolella.
- Kiusaamisen vastainen suunnitelma arvioidaan vuosittain tiedonkeruun ja pyydetyn palautteen perusteella ja sitä työestetään aktiivisesti lukuvuoden aikana.